

ІНТЕГРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗНАНЬ – ОСНОВА ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ З ОСНОВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Корольський В. В. Інтеграція професійно-орієнтованих знань – основа підготовки вчителів технологій з основ підприємницької діяльності.

У статті розглянуто один із напрямків підготовки вчителя технологій з основ підприємницької діяльності.

Запропоновано структура і зміст спеціального курсу «Основи підприємницької діяльності», який базується на професійно-орієнтованих знаннях підготовки вчителя на I-IV курсах навчання на технологічно-педагогічному факультеті та на додаткових знаннях з фінансової математики.

Ключові слова: професійно-орієнтовані знання, підприємницька діяльність, ринок, попит, пропозиція, ціноутворення, виріб, товар, рентабельність, кредит, відсоток, ставка.

Корольський В. В. Интеграция профессионально-ориентированных знаний – основа подготовки учителей технологий по основам предпринимательской деятельности.

В статье рассмотрено одно из направлений подготовки учителя технологий по основам предпринимательской деятельности.

Предлагаются структура и содержание специального курса «Основа предпринимательской деятельности», который базируется на профессионально-ориентированных знаниях подготовки учителя на I-IV курсах обучения на технологическо-педагогических факультетах и на дополнительных знаниях по финансовой математике.

Ключевые слова: профессионально-ориентированные знания, предпринимательская деятельность, рынок, спрос, предложение, ценообразование, изделия, товар, рентабельность, кредит, процент, ставка.

Korolsky V. Integration of professional knowledge indicative - the basis of teacher training on the basics of technology predprinematelskoy activities.

The article deals with the problem concerning one of the prior trends in Technology teacher training on the foundations of entrepreneurial activities.

Presented and examined the structure and the content of the special course ‘‘Entrepreneurial activities foundations’’ that is grounded on some profession-oriented knowledge in the process of a teacher training from the 1st to the 4th years of studies at the Faculty of Technology-and-Pedagogy and grounded on some knowledge of Financial Mathematics.

Key words: profession-oriented knowledge, entrepreneurial activities, market, demand, supply, pricing, product, goods, profitableness, credit, persantage, rate.

Успішне життя в умовах ринкових відносин неможливе без високої конкурентної спроможності людини. Не всі індивіди підростаючого покоління мають змогу навчатись у провідних вітчизняних і закордонних навчальних закладах, отримати необхідну матеріальну підтримку і працювати у великому бізнесі. Переважна частина молоді не тільки після закінчення загальноосвітньої школи, але і після отримання вищої освіти має самостійно шукати свій шлях, свою «нішу» у складних лабіринтах ринкової економіки. Тому не випадково Болонська система навчання одним із восьми напрямків підготовки фахівців передбачає компоненту з основ підприємницької діяльності. У цьому відношенні підготовка вчителів

технологій з основ підприємницької діяльності є особливо важливою для сучасної загальноосвітньої школи. Така підготовка має базуватися не тільки на теоретичних знаннях ринкових економічних теорій, які пропонуються представниками соціально-економічних кафедр вишів, але і мати практичне підґрунтя. Практична компонента має враховувати професійно-орієнтовані знання, які набувають студенти технолого-педагогічних факультетів протягом навчальних років за планом бакалаврата (I–IV курси). За такою концепцією викладається спецкурс «Основи підприємницької діяльності» на IV курсі (VIII^й семестр) у ДВНЗ «Криворізький національний університет» Криворізький педагогічний інститут.

Теоретична підготовка складається з таких змістовних модулів:

ЗМ 1: «Основи ринкової економіки»

Мікромодулі:

1.1. Основні економічні поняття (потреби, попит, пропозиції, принципи економії, товари та їх класифікація);

1.2. Виробництво товарів (чинники виробництва товарів, розподіл праці в умовах ринкової економіки, структура сучасного малого підприємства);

1.3. Розподіл товарів на ринку (ринок і ціна, попит і ціна, пропозиція і ціна, ціноутворення товарів, конкуренція в умовах ринкової економіки);

1.4. Сучасна класифікація видів ринку, потенційні можливості вчителя технологій працювати на окремих видах ринків з урахуванням його професійно-орієнтованих і додаткових знань, умінь і навичок.

ЗМ 2: «Основні економічні показники підприємницької діяльності»

Мікромодулі:

2.1. Ціноутворення об'єкта виробничо-підприємницької діяльності як товару в певному секторі ринка;

2.2. Визначення рентабельності виробництва;

2.3. Чинники, які забезпечують рентабельність підприємницької діяльності;

2.4. Діаграма рентабельності і методи її побудови та аналізу.

ЗМ 3: «Оптимальне планування підприємницької діяльності при випуску товарів двох видів на технологічній базі малого підприємства».

Мікромодулі:

3.1. Поняття про оптимальний план виробництва;

3.2. Метод лінійного програмування;

3.3. Побудова області оптимального по чиннику одержання максимального прибутку виробництва виробів двох видів;

3.4. Приклад визначення оптимального по одержанню максимального прибутку плану випуску двох виробів.

ЗМ 4 : «Основи фінансової математики»

Мікромодулі:

4.1. Основи аналізу фінансових операцій в умовах діяльності малого виробничого підприємства;

4.2. Відсоткові гроші, види відсоткових ставок;

- 4.3. Кредит і його зростання за простими і складними ставками;
- 4.4. Схеми і методи повернення кредитних грошей.

ЗМ 5: «Бізнес – план підприємницької діяльності»

Мікромодулі:

- 5.1. Призначення і основні складові бізнес-плану;
- 5.2. Етапи складання бізнес-плану;
- 5.3. Структура і зміст складових бізнес-плану.

У процесі викладання теоретичних питань потрібно намагатися пов'язувати їх з професійно орієнтованими знаннями, які студенти одержують під час вивчення дисциплін машинознавства, педагогіки, психології, соціально-економічних дисциплін.

Практична складова спецкурсу безпосередньо базується на підготовці студентів у процесі вивчення перерахованих вище наукових дисциплін і на уміннях та навичках, які студенти отримують у навчальних майстернях та кабінетах. Цей складник реалізується виключно шляхом виконання низки практичних завдань. Кожен студент самостійно обирає об'єкт підприємницької діяльності і доводить його до категорії певного товару, випуск якого може бути масовим. Зміст виконання практичних завдань добре пояснюється їх назвою.

Практичне завдання № 1 «Вибір об'єкта підприємницької діяльності і визначення його ціни»

Мета: навчитися визначати орієнтовну ціну виробу, який може стати об'єктом підприємницької діяльності під керівництвом учителя технології.

Порядок виконання завдання:

- 1. Запропонувати вироб і подати обґрунтування його вибору як об'єкта підприємницької діяльності;
- 2. Розробити і подати ескіз загального вигляду виробу.
- 3. Виконати деталювання виробу з розмірами кожної деталі і матеріалів необхідних для її виготовлення;
- 4. Розробити інструкційно технологічну карту виготовлення виробу;
- 5. Розрахувати матеріальні витрати, необхідні для виготовлення виробу. Наприклад, за формулою:

$$m = m_{л} + m_{м} + m_{озд} + m_{кр} + m_{пр}, \text{ грв.} \quad (1)$$

де m – загальні матеріальні витрати на виготовлення одного виробу;

$m_{л}$ – витрати на лісоматеріали;

$m_{м}$ – витрати на металеві матеріали;

$m_{озд}$ – витрати та оздоблювальні матеріали;

$m_{кр}$ – витрати на кріпильні деталі і матеріали;

$m_{пр}$ – інші витрати (транспортні, комунальні тощо).

- 6. Визначити трудові витрати на виготовлення одиниці виробу виходячи з власного досвіду студента (потрібно врахувати час виготовлення деталей виробу, його збирання тощо, виходячи з власних можливостей, умінь і навичок).

7. Підрахувати орієнтовну собівартість виготовлення одного виробу за формулою:

$$S = m + r, \text{ грн.} \quad (2)$$

де S – величина собівартості виготовлення одиниці виробу;
 m – матеріальні витрати;
 r – трудові витрати.

8. Визначити орієнтовну ціну одного виробу для його продажу за формулою:

$$C = S + \gamma r, \text{ грн.} \quad (3)$$

де C – ціна одного виробу
 S – собівартість виготовлення виробу;
 r – трудові витрати;
 γ – коефіцієнт рентабельності.

На основі результатів першого практичного завдання виконуються такі завдання, порядок виконання у межах статті яких ми не показуємо.

Практичне завдання № 2 «Визначення рентабельності підприємницької діяльності, заснованої на виготовленні і продажу виробу, розробленому у практичному завданні № 1»

Мета: навчитись будувати й аналізувати діаграму рентабельності виготовлення і продажу певного виробу «Засвоїти взаємозв'язок економічних понять: ціна, постійні і поточні матеріальні витрати виробництва, собівартість і ціна товару, рентабельність, трудові витрати тощо».

Практичне завдання № 3 «Визначення оптимального по чиннику одержання максимального прибутку виготовлення двох виробів з однакових матеріалів. Одним з виробів є той, що визначено в практичному завданні № 1»

Мета: ознайомитися і засвоїти метод математичного (лінійного) програмування для розв'язку задач з оптимізації підприємницької діяльності.

Практичне завдання № 4 «Визначення величини кредиту і вибір схеми повертання боргу по кредиту, необхідного для масового випуску виробу, визначеному в практичному завданні № 1», за умовами визначеними в практичному завданні № 2.

Мета: навчитись виконувати фінансові розрахунки для визначення найбільш оптимального кредиту і методів, щодо його погашення.

Практичне завдання № 5 «Визначення амортизаційних відрахувань у фонд розвитку підприємницької діяльності»

Мета: засвоїти фінансові розрахунки, пов'язані з перспективою розвитку підприємницької діяльності, заснованої на масовому випуску виробів, визначених у практичних завданнях № 1, 2.

Для виконання вказаних практичних завдань студент зобов'язаний:

1. Продемонструвати знання:
  - з дисциплін машинознавства;
  - з матеріалознавства;
  - з технології виробництва, пов'язаного з вибором і обробленням різних матеріалів;

- з технічного креслення;
- з охорони праці і техніки безпеки;
- з математики.

2. Показати вміння і навички:

- застосовування знань для виконання практичних завдань;
- виконання побудови різних діаграм;
- здійснення математичних розрахунків;
- володіння виробничими прийомами оброблення різних матеріалів під час виготовлення виробів;
- аналізувати зв'язок між основними економічними показниками підприємницької діяльності;
- обрати схеми погашення боргу по кредитах, необхідним для здійснення підприємницької діяльності, заснованої на виготовленні реальних виробів масового використання в житті.

За результатами вивчення теоретичних модулів і виконання усіх практичних завдань студент одержує залік.

Література

1. Жилияев И.Б. Первые шаги в бизнесе / И. Жилияев, А. Щур. – К. : Либра, 1994. – 85 с.
  2. Замков О.О. Математические методы в экономике / Замков О.О., Толстопятенко А.В., Черемных Ю.Н. – М. : Дис, 1998. – 327 с.
  3. Четыркин Е.М. Финансовая математика / Евгений Михайлович Четыркин. – М. : Дело, 2000. – 428 с.
- Стаття надійшла до редакції 01.06.2012 р.

УДК 371.134:6(07)

С. І. Ткачук,
докторант,
Уманський ДПУ,
імені Павла Тичини

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Ткачук С. І. Особливості формування технологічної культури майбутнього вчителя трудового навчання.

У статті розкрито проблеми та особливості формування технологічної культури майбутніх учителів трудового навчання в процесі підготовки їх у вищому навчальному закладі. Проаналізовано практичний складник технологічної культури майбутнього вчителя трудового навчання.

Ключові слова: освітня галузь «Технологія», учитель трудового навчання, технологічна культура, професійно педагогічна культура, педагогічні технології.

Ткачук С. И. Особенности формирования технологической культуры будущих учителей трудового обучения.

В статье раскрываются проблемы и особенности формирования технологической культуры будущих учителей трудового обучения в процессе подготовки их в высшем учебном заведении. Анализируется практическая составляющая технологической культуры будущего учителя трудового обучения.

Ключевые слова: образовательная область «Технология», учитель трудового обучения, технологическая культура, профессионально-педагогическая культура, педагогические технологии.